

EFECTELE PANDEMIEI DE COVID-19 ASUPRA IMPLEMENTĂRII OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN ORGANIZAȚIA MILITARĂ

THE EFFECTS OF COVID-19 PANDEMIC ON THE IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN THE MILITARY ORGANIZATION

Lt.col.drd. Daniela-Elena HRAB*

Prezentul articol realizează o scurtă analiză a obiectivelor dezvoltării durabile cu aplicabilitate în organizația militară și identifică, prin metoda analizei documentelor, principalele modalități în care organizația militară a fost afectată de pandemia de COVID-19, cu accent pe evoluția cheltuielilor militare. Scopul final este stabilirea modului în care pandemia a influențat implementarea obiectivelor dezvoltării durabile în organizația militară, pentru a oferi managementului strategic recomandări în sensul sporirii rezilienței și sustenabilității organizației militare. Principala concluzie a prezentului demers de cercetare este că pandemia nu a avut un impact semnificativ pe termen scurt, însă pe termen mediu și lung, situația se poate schimba, fapt ce îndeamnă la adaptare, cooperare, coordonare și prudență în configurarea cheltuielilor de apărare. Drept concluzie secundară, se poate considera că pandemia poate avea un efect accelerator asupra politicilor de dezvoltare durabilă, organizația militară fiind chemată să beneficieze de lecțiile identificate și de oportunitățile ivite, în scopul sporirii capacității de reacție.

This article makes a brief analysis of the sustainable development goals that are applicable in the military organization and identifies, through the literature-review method, the main ways in which the military organization was affected by the COVID-19 pandemic, focusing on the evolution of military spending. The ultimate goal is to establish how the pandemic has influenced the implementation of sustainable development goals in the military organization, in order to provide strategic management with recommendations to increase the resilience and sustainability of the military organization. The main conclusion of this research is that the pandemic did not have a significant impact in the short term, but in the medium and long term the situation may change, which calls for adaptation, cooperation, coordination and caution in the configuration of defense spending. As a secondary conclusion, it can be considered that the pandemic can have an accelerating effect on sustainable development policies, the military organization being called to benefit from the identified lessons and new opportunities, in order to increase the response capacity.

Cuvinte-cheie: COVID-19; cheltuieli; obiective; efect; dezvoltare durabilă; organizația militară.

Keywords: COVID-19; expenditures; goals; effect; durable development; military organization.

Sfârșitul anului 2019 este asociat cu apariția primelor cazuri de infecții respiratorii, cauzate de virusul SARS-CoV-2, și, din acel moment, omenirea a cunoscut o nouă pandemie, a cărei evoluție a fost și este încă imprevizibilă. Înregistrând o răspândire globală și perioade în care intensitatea și acalmia s-au succedat, pandemia a determinat autoritățile din fiecare țară să întreprindă măsuri restrictive, menite să limiteze răspândirea virusului. Cele mai multe măsuri au avut impact asupra continuării de către națiuni a trendului reprezentat de creșterea

economică, condiție primordială a îndeplinirii obiectivelor dezvoltării durabile, dezvoltare care urmărește obținerea de efecte pozitive pe termen lung în plan economic, social și de mediu și accesul generațiilor viitoare la resursele limitate.

Făcând parte din societate și asigurând un mediu de securitate propice creșterii economice și dezvoltării durabile, organizația militară trebuie să se adapteze permanent nevoilor societății și să urmeze aceleași linii directoare, pentru a nu se transforma într-o oază de regres și pentru a nu se afla în imposibilitatea de a-și îndeplini misiunile. Cu alte cuvinte, organizația militară trebuie să se transforme într-o organizație durabilă, capabilă să-și îndeplinească misiunile cu eficiență.

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: daniela_talpa@yahoo.com

Dificultatea obținerii acestui deziderat este însă subliniată de caracteristicile actualului context de securitate, marcat de imprevizibilitate, de încercări de reconfigurare a polilor de putere, de conflicte reactivate, de stări conflictuale pe plan local, de știri false și de amenințări hibride. Multe dintre acestea au fost generate sau acutizate de izbucnirea pandemiei de COVID-19, o amenințare hibridă în sine, care poate determina oricând crize economice, sociale și militare, în contextul din ce în ce mai complicat al fenomenelor meteorologice extreme. Drept urmare, orientarea spre reziliență, spre minimizarea și chiar înlăturarea rapidă a efectelor negative este preconizată a asigura continuarea parcursului de dezvoltare durabilă a societății, care, în ansamblu, se poate realiza doar prin prisma progreselor înregistrate în fiecare arie de activitate, deci, implicit, și în cea care revine organizației militare.

Având în vedere cele expuse anterior, un prim obiectiv al acestui articol este analiza modului în care pandemia de COVID-19 a afectat organizația militară, cu accent pe principalele modalități prin care această organizație s-a implicat în limitarea și stoparea răspândirii virusului și pe cheltuielile aferente. Această analiză va sta la baza îndeplinirii celui de-al doilea obiectiv, și anume, identificarea efectelor pandemiei de COVID-19 asupra implementării obiectivelor dezvoltării durabile în organizația militară.

Motivația care stă la baza prezentului demers este legată de faptul că, până în prezent, au fost elaborate o serie de scrieri și studii care au în atenție efectele pandemiei de COVID-19 asupra domeniilor sănătate, educație, economie, însă cele dedicate dezvoltării durabile a organizației militare sunt puține și nu abordează latura financiară și posibilele efecte pe termen scurt, mediu și lung.

Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse, am utilizat metoda analizei critice a documentelor relevante, disponibile on-line, raționamentul aplicat preponderent fiind cel deductiv. Limitările sunt date de caracterul clasificat al altor surse de informații, care nu au fost utilizate pentru realizarea acestui articol, dar care ar fi sporit caracterul de specificitate al tematicii abordate.

Problematika prezentată în acest articol este organizată pe trei secțiuni. Prima secțiune conține o scurtă analiză a principalelor obiective ale dezvoltării durabile, care își pot găsi aplicabilitatea

în organizația militară, subliniind necesitatea direcționării unor fonduri în acest sens. Cea de-a doua secțiune analizează efectele pandemiei asupra cheltuielilor militare, iar cea de-a treia secțiune este dedicată analizării impactului pandemiei de COVID-19 asupra dezvoltării durabile a organizației militare. Articolul se încheie cu prezentarea concluziilor, cu accent pe recomandări adresate managementului strategic pentru sporirea rezilienței și sustenabilității organizației militare.

Aplicabilitatea obiectivelor dezvoltării durabile în organizația militară

Dezvoltarea durabilă vizează implementarea unor politici economice, sociale și de mediu, până în anul 2030, prin îndeplinirea concertată a șaptesprezece obiective¹. O trecere rapidă în revistă a obiectivelor dezvoltării durabile (ODD) permite concluzionarea că acestea și-ar putea găsi aplicabilitatea în organizația militară, pentru a asigura adaptarea acesteia la evoluția societății. Iată câteva exemple de obiective specifice dezvoltării durabile, care ar putea fi implementate în organizația militară:

- *obiectivul nr. 3 – sănătate și bunăstare*² – ar putea viza luarea unor măsuri pentru îmbunătățirea serviciilor medicale acordate personalului militar și a infrastructurii medicale militare;

- *obiectivul nr. 4 – educație de calitate*³ – ar putea viza modernizarea învățământului militar;

- *obiectivul nr. 5 – egalitate de gen*⁴ – este deja o problemă înscrisă într-un trend ireversibil, care suportă încă îmbunătățiri, în orice domeniu de activitate;

- *obiectivul nr. 8 – muncă decentă și creștere economică*⁵ – și *obiectivul nr. 9 – industrie, inovație, infrastructură*⁶ – ar putea fi corelate și analizate în vederea revitalizării industriei de apărare, modernizării infrastructurii pentru apărare și impulsivității activităților de cercetare, dezvoltare, inovare;

- *obiectivul nr. 11 – orașe și comunități durabile*⁷ – s-ar putea traduce în organizație militară durabilă, dată fiind apartenența instalațiilor militare la unitățile teritoriale în care funcționează și influența care poate fi generată asupra procesului de transformare durabilă a comunităților;

- *obiectivul nr. 16 – pace, justiție, instituții eficiente*⁸ – ar putea fi strâns legat de managementul eficientizat al activităților și misiunilor ce revin organizațiilor militare;

• *obiectivul nr. 17 – parteneriate pentru realizarea obiectivelor*⁹ – subliniază importanța menținerii alianțelor militare și a efortului concentrat spre realizarea unui mediu de securitate stabil, favorabil creșterii economice și dezvoltării durabile.

Desigur, este nevoie de cercetare amănunțită și de propuneri coerente care să conducă la implementarea acestor obiective, dar și a altora din sfera dezvoltării durabile (cele referitoare la protecția mediului, la consumul responsabil, la eficientizarea energetică), mai ales dacă efectul financiar nu este de neglijat.

Cerința emisă de NATO, referitoare la alocarea de către statele membre a cel puțin 2% din PIB pentru apărare, asociată cu alocarea a 20% și 2% din bugetul apărării pentru înzestrarea cu tehnică de luptă modernă, respectiv pentru cercetare, dezvoltare, inovare¹⁰, pune presiune pe factorii decidenți, aflați în situația de a alege între finanțarea unui sistem neproductiv, dar totuși util, și alte sisteme, fără de care întreaga societate nu s-ar putea dezvolta.

În acest context, provocarea adresată liderilor militari este de a găsi factorul comun care favorizează planificarea și derularea unor programe de înzestrare și de modernizare, benefice pentru dezvoltarea durabilă a organizației militare, pe de-o parte, și alinierea la evoluția societății apărute, pe de altă parte, bugetul apărării fiind direct influențat de creșterea economică și de prioritățile societății civile.

Efectele pandemiei de COVID-19 asupra cheltuielilor militare

Fie că vorbim despre structurile militare naționale sau despre cele din alte state, este de așteptat ca pandemia de COVID-19 să fi generat efecte atât negative, cât și pozitive. Cert este că aceste două categorii de efecte au avut ca element comun nevoia de răspuns, în principal, pe parte medicală, și au atras cheltuieli neprevăzute, distrăgând, la prima vedere, atenția de la îndeplinirea obiectivelor stabilite inițial și generând reorientarea bruscă a eforturilor financiare.

Din perspectiva obiectivului acestui demers de cercetare, efectele negative sunt reprezentate, în principal, de suplimentarea sau reconfigurarea naturii cheltuielilor. Pentru a răspunde nevoii de protecție a personalului militar, dar și pentru a sprijini autoritățile civile, managerii militari au luat o serie de măsuri mai mult sau mai puțin

costisitoare, cu potențial efect asupra cheltuielilor militare curente și de investiții, asupra creșterii economice și dezvoltării durabile.

Abordând prin analiză retrospectivă această problematică, un studiu elaborat la nivelul armatei elvețiene, în aprilie 2020, arată că managementul logistic al situației create de pandemie în interiorul unei instituții militare de instruire a recruților este foarte solicitant, reliefând importanța măsurilor drastice, luate de timpuriu¹¹, pentru evitarea răspândirii virusului. De asemenea, studiul menționează dificultatea implementării măsurilor de igienă și de distanțare socială în interiorul unei asemenea facilități militare, unde au fost efectuate eforturi pentru amenajarea ingenioasă, în interiorul unei săli de sport, a unor corturi cu capacitate de cazare redusă, precum și pentru asigurarea serviciului de hrănire¹², eforturi care însă nu au fost transpuse în cifre, studiul axându-se mai mult pe latura clinică a cercetării. Însă cel mai important aspect arătat în acest studiu se referă la incidența redusă a cazurilor de COVID-19 în rândul tinerilor recruți, cei afectați având simptome ușoare, care nu au necesitat spitalizare. Având în vedere acest aspect și faptul că, în general, personalul militar în activitate se află sub vârsta de 60 de ani, deci cu vulnerabilitate scăzută la infecția cu SARS-CoV-2¹³, opinez că spitalizarea militarilor infectați nu a generat cheltuieli semnificative, însă acest aspect necesită cercetare amănunțită.

Printre măsurile generatoare de cheltuieli, observate la nivelul majorității structurilor militare, se pot enumera: asigurarea echipamentului de protecție în unitățile medicale, dar și în fiecare unitate militară, dotarea cu echipamente de măsurare a temperaturii, asigurarea materialelor de igienă și dezinfecție, constituirea de stocuri la produsele alimentare cu termen lung de conservare, ca măsură de protecție împotriva întreruperilor în lanțurile regionale tradiționale de aprovizionare și de adaptare la trecerea la cele digitale¹⁴, asigurarea recipientelor de unică folosință pentru servirea hranei. În afară de acestea, acțiunile intens mediatizate referitoare la dislocarea spitalelor mobile de campanie au fost, cu siguranță, generatoare de cheltuieli, scoțând în evidență și necesitatea realizării, pe viitor, a unor investiții pentru suplimentarea disponibilului de astfel de echipamente și pentru modernizarea celor existente, astfel încât acestea să corespundă amenințărilor de tip infecționist¹⁵.

Măsurile de limitare a consecințelor infectării cu noul virus au fost luate și în afara cazărilor militare, care au constat fie în acțiuni de amploare, menite să sprijine instituirea restricțiilor impuse de autorități, sprijinul efectiv al populației civile, fie în demersuri întreprinse, în timp ce militarii se aflau în misiuni în afara unităților militare.

Pentru sprijinirea impunerii măsurilor restrictive impuse de autorități, spre exemplu, la nivel național, militarii au fost detașați să stabilească disciplina medicală în interiorul spitalelor, transformate în focare de infecție, ca urmare a managementului civil ineficient, și au dislocat tehnică pentru dezinfecția spațiilor și mijloacelor auto. De asemenea, echipe formate din medici militari au fost trimise în misiuni în afara teritoriului, pentru augmentarea sprijinului medical din alte țări.

Un alt aspect care poate fi generator de cheltuieli este reprezentat de angrenarea militarilor disponibili în activități care au presupus lucrul peste program, precum exerciții sau paza unor obiective care, în mod normal, nu intrau în aria de activitate a acestora, și care, împreună cu alocarea greoaie a zilelor de recuperare convenite, se poate transforma în cheltuieli suplimentare.

Odată cu apariția și punerea pe piață a vaccinurilor, forțele militare și tehnica din dotare au fost implicate pe linia efectuării transporturilor aeriene și terestre, fapt ce a reprezentat un factor decisiv pentru distribuția vaccinurilor și derularea campaniei de vaccinare la nivel național și local.

Cuantumul cheltuielilor rezultat în urma acestor acțiuni, precum și analiza modului în care acestea au influențat bugetele de apărare sunt aspecte care, cel puțin pentru moment, nu au fost publicate.

Deși controversate uneori, acțiunile de sprijin al societății civile se înscriu atât în limita misiunilor trasate forțelor armate, cât și în trendul înregistrat la nivelul NATO. Un exemplu de măsuri mai puțin costisitoare, în opinia mea, sunt cele întreprinse de armata Poloniei, care a reușit, cu sprijinul cadeților de la academiile militare, să contribuie semnificativ la sprijinul populației civile. Dintre acțiunile generatoare de cheltuieli minime, se pot menționa: colectarea și recondiționarea de tehnică de calcul folosită, pentru a fi donată copiilor nevoiași care urmau cursurile on-line; donarea de alimente de bază, de produse de igienă personală și de medicamente persoanelor defavorizate

și veteranilor; confecționarea, cu ajutorul imprimantelor 3D, avizierelor necesare personalului medical; producerea unor dezinfectanți; asamblarea măștilor de protecție și donarea de sânge¹⁶. Această din urmă inițiativă s-a întâlnit și în cazul militarilor din alte state, nevoia de sânge și produse derivate fiind ridicată în perioadele de apogeu pandemic.

O modalitate concretă în care NATO a intervenit, în spiritul limitării efectelor COVID-19, este reprezentată de proiectul de cercetare științifică, demarat în 2020, pe linia creării unor dispozitive pentru testarea COVID-19, ale cărui rezultate ar trebui să fie finalizate în 2022. Exceptând implicarea în dezvoltarea acestor elemente, NATO, prin intermediul programului „Știință pentru pace și securitate” (Science for Peace and Security/SPS), urmărește și dezvoltarea altor echipamente pentru telemedicină, coordonarea răspunsului la urgențe și detecția amenințărilor biologice¹⁷.

De fapt, este de așteptat ca acest nou tip de amenințare să reorienteze semnificativ atenția factorilor politico-militari și a organizațiilor de la nivel mondial, regional și național și, pe cale de consecință, să atragă efectuarea de cheltuieli, pe seama sporirii sau redirecționării celor previzionate, iar aceste măsuri ar trebui, în opinia mea, să se bazeze pe analize de risc cuprinzătoare. Spre exemplu, la nivel național, *Strategia militară a României*, adoptată în acest an, stabilește „înlăturarea efectelor pandemiei de COVID-19 și reziliența națională întărită”¹⁸ drept prim obiectiv militar național pentru perioada 2021-2024.

O categorie aparte de acțiuni desfășurate pentru limitarea răspândirii virusului sunt reprezentate de operații militare, precum Operation Kill the Virus, desfășurată de militarii americani în Coreea de Sud, după tiparul operațiilor de tip combat. Aceștia s-au raportat la virus ca la un adversar nevăzut, elaborând cel mai probabil și cel mai periculos curs de acțiune al acestuia, cooperând deschis cu autoritățile, implicându-se în formularea politicilor de prevenție și implementând 8 principii specifice rigorii militare, care și-au dovedit eficiența, reducând numărul cazurilor la 24, la nivelul întregii peninsule¹⁹.

Un alt exemplu de operație militară, inițiată în urma apariției virusului SARS-CoV-2, este Operation Warp Speed, desfășurată de armata SUA, în cooperare cu autoritățile civile naționale, pentru dezvoltarea și distribuția rapidă a vaccinurilor,

având la bază cercetarea din domeniul medicinei militare și instrumentele de contractare rapidă. Din punctul de vedere al cheltuielilor, această operație a avut ca efect alocarea de fonduri pentru companiile farmaceutice, în vederea susținerii dezvoltării vaccinurilor, însă valoarea acestora nu a fost publicată²⁰.

Exemplele de implicare a structurilor militare, enunțate anterior, relevă o mare participare a instrumentului militar pe linia soluționării crizei generate de pandemia de COVID-19. Un aspect comun tuturor cazurilor enunțate este indisponibilitatea datelor referitoare la cuantumul cheltuielilor militare generate. Pe de altă parte, reducerea deplasărilor, axarea pe organizarea de adunări și întâlniri în regim de videoconferință, precum și anularea unor exerciții de amploare, care ar fi trebuit să se desfășoare în anul 2020 (Defender-Europe 20)²¹, ar putea reprezenta măsuri de răspuns la pandemie, care au diminuat cheltuielile militare. Cel puțin la nivel european, pentru anul 2020, cheltuielile legate de mobilitatea forțelor militare au fost reconsiderate la 1,5 miliarde de euro, cu 4,4 miliarde de euro mai puțin decât se estimase inițial²².

La o primă vedere, volumul cheltuielilor militare, în urma implicării pe linie pandemică, nu a depășit considerabil cheltuielile militare care ar fi fost efectuate, dacă pandemia nu ar fi existat. Datele disponibile arată însă o creștere semnificativă a cheltuielilor de apărare ale anumitor națiuni, în contextul COVID-19. Astfel, potrivit datelor publicate de Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), la nivelul NATO, în anul 2020 s-a înregistrat o creștere de 2,6% față de anul 2019, 12 țări NATO, printre care și România, depășind pragul de 2%, impus de Alianță²³. Această creștere este explicată prin prisma eforturilor de a ține pandemia sub control, ponderea medie a cheltuielilor militare în cuantumul PIB crescând de la 2,2%, în anul 2019, la 2,4%, în anul 2020, cea mai mare pondere înregistrată de la criza economică din 2009²⁴.

Totuși, aceste date înregistrate și interpretate la nivelul Alianței nu sunt justificate în mod similar la nivelul fiecărei națiuni, politicile promovate de fiecare guvern pentru combaterea pandemiei fiind diferite. Spre exemplu, datele publicate de același institut arată că sporirea cheltuielilor militare, ca urmare a pandemiei, a fost explicit realizată

în Chile și Coreea de Sud, la polul opus aflându-se Brazilia și Rusia, care au avut un nivel real al cheltuielilor militare mai mic decât cel previzionat pentru anul 2020²⁵. Per ansamblu, cercetătorii SIPRI au concluzionat că pandemia nu a afectat semnificativ cheltuielile militare, manifestându-și interesul pentru observarea menținerii acestui trend înregistrat și în anul 2021, cel de-al doilea an al pandemiei²⁶. În legătură cu acest aspect, viziunea NATO este că, în anul 2021, „două treimi din țările membre nu își vor putea atinge ținta de cheltuieli de 2% pentru apărare din produsul intern brut (PIB)”²⁷.

În ceea ce privește evoluția pe termen mediu a pandemiei, previziunile nu sunt chiar încurajatoare, estimându-se că, la nivel european, bugetele de apărare vor înregistra reduceri de până la 20% în anul 2025, care nu ar fi fost operate, dacă pandemia nu ar fi existat²⁸, fapt lesne de înțeles, având în vedere constrângerile economice care ar putea fi amplificate în acest interval, în cazul în care pandemia va continua. Așadar, urgentarea măsurilor și unificarea eforturilor pentru stoparea pandemiei s-ar putea traduce într-o finanțare mai bună a apărării și o continuare a eforturilor de menținere a capacității de reacție la nivel ridicat.

Impactul pandemiei de COVID-19 asupra dezvoltării durabile a organizației militare

În mod evident, cheltuielile militare înregistrate în primul an de pandemie, chiar dacă nu au avut o creștere semnificativă, ca urmare a apariției virusului SARS-CoV-2, au avut o oarecare influență asupra creșterii economice globale, cuantumul suplimentar fiind redirecționat către apărare, în detrimentul altor sectoare economice, apreciate ca având un rol major în dezvoltarea durabilă (industrie, educație, sănătate etc.). Cu toate acestea, se pierde din vedere două aspecte. Primul se referă la implicarea organizației militare în completarea eforturilor făcute pe linie medicală. Cu alte cuvinte, acolo unde au existat creșteri de cheltuieli militare a căror fundamentare are legătură cu pandemia, se poate considera că aceste alocări de fonduri au fost tot de natură medicală, în sprijinul întregii societăți. Cel de-al doilea aspect se referă la faptul că instrumentul militar contribuie decisiv la realizarea creșterii economice, care nu ar fi posibilă într-un mediu de securitate instabil, grav afectat de conflicte. Din aceste considerente, în opinia mea, creșterea nesemnificativă a cheltuielilor militare

globale nu a afectat încă dezvoltarea durabilă per ansamblu, existând posibilitatea ca anumite națiuni să fi fost totuși afectate.

Legat de dezvoltarea durabilă, în general, au existat câteva inițiative, menite să evalueze impactul COVID-19 asupra implementării obiectivelor specifice. Prin intermediul unui studiu, elaborat cu contribuția United Nations Development Programme (UNDP) și a Universității din Denver, a fost analizat impactul pandemiei asupra aspectelor care țin de calitatea vieții oamenilor, și anume: nivelul de sărăcie, de înfometare, de sănătate, de educare și egalitate de șanse²⁹.

Analizând patru scenarii care iau progresiv în calcul influența pandemiei de-a lungul următorului deceniu (inexistența COVID-19, existența COVID-19 fără impact major, existența COVID-19 cu impact major și intensificarea măsurilor de implementare a ODD), studiul menționat utilizează, ca instrument principal, sistemul de previziune ”International Futures/IFs”³⁰. Dincolo de faptul că rezultatele semnalează necesitatea prelungirii până în anul 2050 a perioadei rezervate implementării unei părți din obiectivele analizate, concluzia principală la care s-a ajuns este că „44 de milioane de oameni ar putea experimenta sărăcia extremă până în anul 2030, ca urmare a efectelor COVID-19”³¹.

În acest context, efectuarea unui set de investiții pe linia programelor de protecție socială, de bună guvernare, de digitalizare și economie verde nu ar reprezenta doar soluția care ar anula efectele pandemiei, ci ar contribui la scoaterea accelerată din sărăcie a 146 de milioane de oameni, mai ales a celor afectați de conflicte³². Dintre acestea, digitalizarea ar putea contribui decisiv la eficientizarea organizației militare și, pe cale de consecință, la implementarea obiectivului nr. 16 al dezvoltării durabile a acesteia, cu posibile efecte pozitive și asupra implementării celorlalte obiective.

Referitor la cum pot fi afectate progresele înregistrate pe calea implementării ODD, cazul statului Myanmar arată clar faptul că efectul generat de pandemie, tradus în creșterea cu 5% a ratei sărăciei, este mult mai mic decât impactul generat de situația conflictuală, iscată de lovitură de stat, estimat a dubla procentajul celor nevoiași³³, subliniind importanța utilizării corecte a instrumentului militar pentru dezvoltarea pe termen

lung în plan economic, social și de mediu. Pe cale de consecință, dezvoltarea durabilă a organizației militare poate contribui decisiv la dezvoltarea durabilă a națiunilor.

Din punctul meu de vedere, dezvoltarea durabilă a organizației militare se explică prin existența și creșterea neîntreruptă, pe termen lung, a capacității de reacție la diferite amenințări. Această capacitate de reacție trebuie susținută prin menținerea și chiar îmbunătățirea politicilor de finanțare a organizației militare, deci are la bază o bună cooperare cu autoritățile civile, astfel încât armata să se poată înzestra și pregăti în conformitate cu cerințele din ce în ce mai diverse ale mediului de securitate, mai ales în condițiile resurselor limitate, problemelor de mediu, amenințării biologice și emergenței noilor tehnologii și inteligenței artificiale, adevărați vectori de competitivitate.

Dincolo de cheltuielile suplimentare, generate de izbucnirea pandemiei de COVID-19, organizația militară în sine a fost influențată pozitiv. Menținerea ascendentă a finanțării acestui domeniu este un prim semnal care arată că factorul politic conștientizează necesitatea unei capacități de reacție, adecvată amenințărilor, și apreciază implicarea armatei în lupta împotriva pandemiei.

Analizând documentele publicate până la data prezentului articol, nu am identificat existența unor situații în care programele militare de înzestrare să fi fost anulate din considerente ce țin de pandemie. În mod similar, se poate considera că programele de recrutare au continuat în manieră adaptată, astfel încât organizația să își poată asigura accesul pe termen lung la resursa umană. Mai mult decât atât, pregătirea profesională și psihică a militarilor a avut de câștigat, pandemia constituindu-se într-un veritabil scenariu, în care o amenințare biologică, neluată prea mult în considerare până la acest moment, generează o criză reală, care trebuie abordată cuprinzător.

O analiză amănunțită a modului în care pandemia de COVID-19 a afectat aspectele care țin de securitate și apărare la nivelul Uniunii Europene, care are la bază documente relevante, interviuri cu lideri cheie din cadrul instituțiilor europene și rezultatele unor grupuri de lucru cu experți, arată că deficiențele care se înregistrau deja pe latura capabilităților comune de apărare au fost accentuate pe timpul soluționării crizei pandemice. Astfel, capabilități din sfera transportului strategic

aerian, siguranței comunicațiilor și comenzii și controlului rămân pe lista de înzestrare a forțelor militare europene³⁴. În plus, s-a resimțit puternic nevoia efectuării unor investiții în sfera informațiilor medicale („health intelligence”), a securității tehnologiei informațiilor, a capacităților cibernetice și a managementului riscurilor biologice, cauzate de tehnologiile cu utilizare duală³⁵.

Luând în considerare cooperarea structurilor militare cu autoritățile civile pentru limitarea răspândirii virusului, precum și modelele de cooperare civili–militari, adoptate în țări precum Finlanda (ministrul apărării organizează un comitet lunar pe linie de securitate, aducând la masa discuțiilor secretari de stat, șefi ai poliției, serviciilor de informații, poliției de frontieră și reprezentanți ai mediului de afaceri) și Letonia (promovarea cooperării strânse pe linie de securitate)³⁶, părerea mea este că pandemia a oferit ocazia conștientizării necesității abordării preventive și unirii eforturilor întregii societăți pentru obținerea rezilienței. De fapt, obiectivul numărul 17 al dezvoltării durabile urmărește realizarea de parteneriate pentru îndeplinirea scopurilor comune, pandemia aducând rezultate pozitive în ceea ce privește îndeplinirea acestuia. Drept urmare, colaborarea pe linie de protecție civilă și cooperarea dintre organizații, precum UN, NATO și UE, nu au mai fost vreodată la acest nivel, asigurându-se cadrul propice dezvoltării durabile a organizației militare, a cărei vizibilitate a crescut considerabil.

Un alt aspect scos în evidență de contextul pandemic se referă la necesitatea ca statele membre ale Uniunii Europene să investească în „autonomia strategică”³⁷. Acest aspect încurajează și mai mult parcursul durabil al organizațiilor militare, care, în primul rând la nivel de stat, trebuie să fie capabile să desfășoare operații și misiuni fără sprijin din partea altor state. Implicațiile țin de un sprijin logistic performant, bazat pe o industrie de apărare puternică și pe capacități de contractare rapide (facilitarea implementării obiectivelor nr. 8 și nr. 9), care să alimenteze forțele luptătoare/direct implicate în soluționarea crizelor cu bunurile și serviciile necesare, în timp oportun și volum complet (facilitarea îndeplinirii obiectivului nr. 16).

În ceea ce privește domeniul educației, pandemia a scos la iveală necesitatea îmbunătățirii platformelor on-line și a programei școlare gestionate de instituțiile militare, pentru asigurarea

continuității activităților didactice și adaptării lor la noul context. De asemenea, a fost semnalată necesitatea dezvoltării competențelor digitale ale cadrelor didactice din toate instituțiile de învățământ, dar și adaptarea programelor școlare, în sensul îmbunătățirii competențelor digitale ale elevilor și studenților³⁸, aspect ce va favoriza implementarea obiectivului nr. 4 în învățământul militar.

În plus, exercițiile decisive pentru pregătirea completă a forțelor militare au fost deja reluate cu organizare adaptată, pentru a asigura condițiile de prevenție, mai ales pe fondul creșterii numărului de militari vaccinați (Defender-Europe 20 s-a desfășurat în anul 2021³⁹). Pe viitor, acestea ar trebui să ia în calcul multitudinea de lecții identificate în contextul acțiunilor de limitare a efectelor pandemiei, printre care se numără și organizarea de exerciții bazate pe scenariul unui atac biologic, inițiat de actori nonstatali, conduse în sistem întrunit atât de NATO, cât și de UE⁴⁰.

Pe linia cooperării, susținerii și coordonării eforturilor financiare aferente contracarării efectelor pandemiei, UE a instituit mecanismul inovator de redresare și reziliență, menit să „accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre”⁴¹. Acesta se constituie în unicul instrument disponibil la acest moment, prin care 37% și 20% din alocarea totală a Planului național de redresare și reziliență (PNRR) reprezintă fonduri destinate cheltuielilor care țin de tranziția verde, respectiv transformarea digitală⁴². În acest context, întrucât planul are un termen mediu de implementare, respectiv 31 august 2026⁴³, este de așteptat ca statele membre să se înscrie în parcursul redresării și să beneficieze de alocarea acestor fonduri, fapt ce poate ridica tensiunea care s-ar pune pe cheltuielile militare, în absența acestui sprijin. Dincolo de acest aspect, organizația militară poate beneficia de programele derulate în cadrul acestui plan, sporindu-și astfel reziliența și accelerându-și trendul dezvoltării durabile.

Concluzii

Cu siguranță, pandemia de COVID-19 a sporit așteptările societății civile față de sprijinul care poate fi acordat acesteia de către organizația militară, iar implicarea acesteia în limitarea efectelor pandemiei a generat cheltuieli care

trebuie atent analizate. Este însă prematur a concluziona că impactul pandemiei de COVID-19 asupra dezvoltării durabile, în general, și asupra dezvoltării durabile a organizației militare, în special, a fost unul negativ. Lecțiile identificate, deficiențele constatate și măsurile de redresare pot avea influență pozitivă asupra transformării sustenabile a organizației militare. Este nevoie de studii amănunțite de impact, efectuate pe baza unor informații detaliate, pe care structurile militare să le publice, în vederea înlesnirii cooperării cu mediul civil, pentru stabilirea măsurilor de reziliență, lipsa acestor date reprezentând cea mai mare limitare a prezentului demers de cercetare.

Pe termen scurt, pandemia de COVID-19 nu a afectat capacitatea de reacție a structurilor militare, însă pe termen mediu și lung, este posibil ca guvernele să nu poată menține trendul cheltuielilor neschimbat, în condițiile în care pandemia se va prelungi, acestea fiind nevoite să reducă finanțarea apărării, fapt ce s-ar constitui într-un adevărat risc la adresa securității, dar și într-un regres pe linia dezvoltării durabile a organizației militare.

La nivel național, prin intermediul PNRR, managementul militar strategic ar trebui să adopte, în regim accelerat (cu orizont de implementare la data de 31 august 2026), următoarele direcții de acțiune, menite să faciliteze disponibilitatea capabilităților ”dual-use”⁴⁴, pe de-o parte, și dezvoltarea durabilă, pe de altă parte:

- efectuarea de investiții considerabile în industria națională de apărare, astfel încât aceasta să poată oferi societății civile și organizației militare produsele comune, destinate contracarării amenințărilor pandemice, de mediu și de altă natură;

- constituirea de stocuri de produse destinate consumului civil și militar și reabilitarea și/sau construirea spațiilor de depozitare adecvate, care să permită păstrarea în condiții optime a produselor și preschimbarea prin darea în consum către domeniile militare și civile, care au rula constant pe timp de pace;

- reorganizarea organizației militare și stabilirea cadrului legislativ adecvat implementării unor instrumente de contractare rapidă, care să permită adaptarea, efectuarea unor achiziții on-line și accesul la lanțul scurt de aprovizionare;

- impulsionearea activităților de cercetare-dezvoltare și de cooperare cu mediul civil, pentru reconfigurarea programelor de înzestrare, astfel încât,

până la îndeplinirea termenului de implementare a PNRR, să poată fi planificate și alocate sumele necesare achiziționării echipamentelor necesare, în primul rând, domeniilor medicină și educație militară, prin atragerea de fonduri europene nerambursabile, care ar contribui la autonomia strategică a organizației militare și la o mai mare deschidere a acesteia către societatea civilă;

- elaborarea unor programe multinaționale de perfecționare a specialiștilor militari din domeniile logistică, achiziții, medicină, învățământ, tehnologia informației și resurse umane, în scopul conectării acestora la evoluția și cerințele societății civile și la posibilitățile de atragere a fondurilor comunitare;

- digitalizarea organizației militare și conectarea acesteia la platformele altor instituții din sectorul de apărare, ordine publică și siguranță națională și ale organismelor civile din domeniile de interes comun (educație, recrutare, medicină, industrie etc.).

Dincolo de cele expuse anterior, părerea mea este că prezentul demers de cercetare și-a atins obiectivele propuse. În plus, perspectiva prelungirii orizontului de timp alocat dezvoltării durabile va atrage după sine noi posibilități de implementare a ODD în organizația militară, aspect ce se poate constitui într-o viitoare direcție de cercetare.

NOTE:

1 [Organizația Națiunilor Unite], *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, New York, 2015, pp. 14-28, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>, accesat la 31.07.2021.

2 [Departamentul pentru dezvoltare durabilă], *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*, București, 2018, p. 31, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentrudezvoltareadurabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>, accesat la 31.07.2021.

3 *Ibidem*, p. 37.

4 *Ibidem*, p. 43.

5 *Ibidem*, p. 56.

6 *Ibidem*, p. 61.

7 *Ibidem*, p. 70.

8 *Ibidem*, p. 97.

9 *Ibidem*, p. 103.

10 [Ministerul Apărării Naționale], *Strategia militară a României – 2021*, București, p. 13, <https://sg.mapn.ro/app/webroot/files/project/Strategia%20militara%20a%20Romaniei%202021.pdf>, accesat la 31.07.2021.

11 Sascha J. Baetting, Parini A. Cardona et. al., ”Case series of coronavirus (SARS-CoV-2) în a military recruit

- school: clinical, sanitary and logistic implications”, *BMJ Military Health*, Vol. 167, nr. 4, 16 aprilie 2020, p. 1, <https://militaryhealth.bmj.com/content/jramc/167/4/251.full.pdf>, accesat la 31.07.2021.
- 12 *Ibidem*, p. 2.
- 13 https://www.cdc.gov/aging/covid19/covid19-older-adults.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fneed-extra-precautions%2Folder-adults.html, accesat la 29.07.2021.
- 14 Gheorghe Minculete, „Considerații privind adaptarea funcționării lanțurilor de aprovizionare-livrare, în condițiile efectelor nefaste ale COVID-19 în România”, *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”* nr. 2, 2020, p. 28, <https://revista.unap.ro/index.php/revista/article/view/860/826>, accesat la 31.07.2021.
- 15 <https://www.biziday.ro/spitalul-militar-de-campanie-rol-2-din-otopeni-a-fost-redeschis-pentru-internarea-pacientilor-covid-in-urma-lucrarilor-de-modernizare-si-extindere-are-acum-167-de-paturi-a-fost-pus-in-functiune-s/>, accesat la 29.07.2021.
- 16 Anna Borucka, Eliza Lagowska, ”The Role of Polish Armed Forces in the Fight Against Epidemiological Threats (SARS-CoV-2)”, *European Research Studies Journal*, Vol. XXIII, Numărul special 3, 2020, pp. 33-46, <https://www.connectedpapers.com/main/ff925b6404b8a87c98f84b4452be6fc15eb470eb/The-Role-of-Polish-Armed-Forces-in-the-Fight-Against-Epidemiological-Threats-SARSCov2/graph>, accesat la 31.07.2021.
- 17 https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_175619.htm, accesat la 29.07.2021.
- 18 [Ministerul Apărării Naționale], *Strategia militară a României – 2021*, București, p. 12, <https://sg.mapn.ro/app/webroot/files/project/Strategia%20militara%20a%20Romaniei%202.pdf>, accesat 31.07.2021.
- 19 Sharon Kim, Kenny Lee, Jason Tussey, Eric Dougherty, Stephen Williams, Robert Abrams, Clinton Murray, ”Responding to COVID-19 Among U.S. Military Units in South Korea: The U.S. Forces Korea’s Operation Kill the Virus”, *Military Medicine*, 2 februarie 2021, p. 1, <https://academic.oup.com/milmed/advance-article/doi/10.1093/milmed/usab013/6126418?searchresult=1>, accesat la 31.07.2021.
- 20 Adam Saxton, Mark Cancian, ”COVID-19 and the Military: Maintaining Operations While Supporting Civil Society”, *Defense 360*, Center for Strategic and International Studies, Washington, 2021, p. 4, <https://www.csis.org/analysis/covid-19-and-military-maintaining-operations-while-supporting-civil-society>, accesat la 31.07.2021.
- 21 <https://shape.nato.int/defender-europe/defender-newsroom/exercise-defendereurope-20-announcement-covid19-implications>, accesat la 31.07.2021.
- 22 [Policy Department, Directorate-General for External Policies, European Parliament], *In-Depth Analysis: How the COVID-19 Crisis Has Affected Security and Defence-Related Aspects of the EU*, ianuarie 2021, p. 20, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA\(2021\)653623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA(2021)653623_EN.pdf), accesat la 31.07.2021.
- 23 <https://www.sipri.org/media/press-release/2021/world-military-spending-rises-almost-2-trillion-2020>, accesat la 29.07.2021.
- 24 *Ibidem*.
- 25 *Ibidem*.
- 26 *Ibidem*.
- 27 [Policy Department, Directorate-General for External Policies, European Parliament], *In-Depth Analysis: How the COVID-19 Crisis Has Affected Security and Defence-Related Aspects of the EU*, ianuarie 2021, p. 20, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA\(2021\)653623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA(2021)653623_EN.pdf), accesat la 31.07.2021.
- 28 *Ibidem*, p. 19.
- 29 [United Nations Development Programme, Frederick S. Pardee Center for International Futures/ University of Denver], *Impact of COVID-19 on the Sustainable Development Goals: Pursuing the Sustainable Development Goals (SDGs) in a World Reshaped by COVID-19*, 2 decembrie 2020, p. 4, https://sdgintegration.undp.org/sites/default/files/Impact_of_COVID-19_on_the_SDGs.pdf, accesat la 31.07.2021.
- 30 *Ibidem*, p. 5.
- 31 *Ibidem*, p. 3.
- 32 *Ibidem*.
- 33 [United Nations Development Programme], *COVID-19, Coup d’État and Poverty*, aprilie 2021, p. 3, <https://www.google.com/search?q=COVID-19%2C+Coup+d%E2%80%99Etat+and+Poverty&oq=COVID-19%2C+Coup+d%E2%80%99Etat+and+Poverty&aqs=chrome..69i57.1400j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>, accesat la 31.07.2021.
- 34 [Policy Department, Directorate-General for External Policies, European Parliament], *In-Depth Analysis: How the COVID-19 Crisis Has Affected Security and Defence-Related Aspects of the EU*, ianuarie 2021, p. 2, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA\(2021\)653623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA(2021)653623_EN.pdf), accesat la 31.07.2021.
- 35 *Ibidem*.
- 36 *Ibidem*, p. 14.
- 37 *Ibidem*, p. 16.
- 38 [Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene], *Planul Național de Redresare și Reziliență*, aprilie 2021, p. 55, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/04/ffdbdf26d6fc01f009a8059cfd94b0dd.pdf>, accesat 31.07.2021.
- 39 <https://www.defensenews.com/news/your-army/2020/07/10/as-defender-2020-winds-down-army-planning-for-2021-underway/>, accesat la 31.07.2021.
- 40 [Policy Department, Directorate-General for External Policies, European Parliament], *In-Depth Analysis: How the COVID-19 Crisis Has Affected Security and Defence-Related Aspects of the EU*, ianuarie 2021, p. 34.
- 41 [Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene], *Planul Național de Redresare și Reziliență*, aprilie 2021, p. 4, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/04/ffdbdf26d6fc01f009a8059cfd94b0dd.pdf>, accesat 31.07.2021.
- 42 *Ibidem*, p. 6.
- 43 *Ibidem*, p. 7.
- 44 Apărare națională și sprijin autorităților civile.

BIBLIOGRAFIE

[Ministerul Apărării Naționale], *Strategia militară a României – 2021*, București, <https://sg.mapn.ro/app/webroot/files/project/Strategia%20militara%20a%20Romaniei%202.pdf>

[Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene], *Planul Național de Redresare și Reziliență*, aprilie 2021, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/04/ffdbdf26d6fc01f009a8059cfd94b0dd.pdf>

[Departamentul pentru dezvoltare durabilă], *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*, București, 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentrudezvoltareadurabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

[Policy Department, Directorate-General for External Policies, European Parliament], *In-Depth Analysis: How the COVID-19 Crisis Has Affected Security and Defence-Related Aspects of the EU*, ianuarie 2021, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA\(2021\)653623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/653623/EXPO_IDA(2021)653623_EN.pdf)

[United Nations Development Programme], *COVID-19, Coup d'État and Poverty*, aprilie 2021, <https://www.google.com/search?q=COVID-19%2C+Coup+d%E2%80%99Etat+and+Poverty&oq=COVID-19%2C+Coup+d%E2%80%99Etat+and+Poverty&aqs=chrome..69i57.1400j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

[United Nations Development Programme, Frederick S. Pardee Center for International Futures/University of Denver], *Impact of COVID-19 on the Sustainable Development Goals: Pursuing the Sustainable Development Goals (SDGs) in a World Reshaped by COVID-19*, 2 decembrie 2020, https://sdgintegration.undp.org/sites/default/files/Impact_of_COVID-19_on_the_SDGs.pdf

[Organizația Națiunilor Unite], *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, New York, 2015, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Baetting Sascha J., Cardona Parini A., et al., "Case series of coronavirus (SARS-CoV-2) in a military recruit school: clinical, sanitary and logistic implications", *BMJ Military Health*, vol. 167, nr. 4, 16 aprilie 2020, <https://militaryhealth.bmj.com/content/jramc/167/4/251.full.pdf>

Borucka Anna, Lagowska Eliza, "The Role of Polish Armed Forces in the Fight Against Epidemiological Threats (SARS-CoV-2)", *European Research Studies Journal*, Volumul XXIII, Numărul special 3, 2020, <https://www.connectedpapers.com/main/ff925b6404b8a87c98f84b4452be6fc15eb470eb/The-Role-of-Polish-Armed-Forces-in-the-Fight-Against-Epidemiological-Threats-SARSCov2/graph>

Kim Sharon, Lee Kenny, Tussey Jason, Dougherty Eric, Williams Stephen, Abrams Robert, Murray Clinton, "Responding to COVID-19 Among U.S. Military Units in South Korea: The U.S. Forces Korea's Operation Kill the Virus", *Military Medicine*, 2 februarie 2021, <https://academic.oup.com/milmed/advance-article/doi/10.1093/milmed/usab013/6126418?searchresult=1>

Minculete Gheorghe, „Considerații privind adaptarea funcționării lanțurilor de aprovizionare-livrare, în condițiile efectelor nefaste ale COVID-19 în România”, *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, nr. 2, 2020, <https://revista.unap.ro/index.php/revista/article/view/860/826>

Saxton Adam, Cancian Mark, „COVID-19 and the Military: Maintaining Operations While Supporting Civil Society”, *Defense 360*, Center for Strategic and International Studies, Washington, 2021, <https://www.csis.org/analysis/covid-19-and-military-maintaining-operations-while-supporting-civil-society>

https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_175619.htm

<https://shape.nato.int/defender-europe/defender/newsroom/exercise-defendereurope-20-announcement-covid19-implications>

<https://www.sipri.org/media/press-release/2021/world-military-spending-rises-almost-2-trillion-2020>

<https://www.defensenews.com/news/your-army/2020/07/10/as-defender-2020-winds-down-army-planning-for-2021-underway/>

https://www.cdc.gov/aging/covid19/covid19-olderadults.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019ncov%2Fneed-extra-precautions%2Folder-adults.html

<https://www.biziday.ro/spitalul-militar-de-campanie-rol-2-din-otopeni-a-fost-redeschis-pentru-internarea-pacientilor-covid-in-urmalucrarilor-de-modernizare-si-extindere-are-acum-167-de-paturi-a-fost-pus-in-functiune-s/>